

Okostelefonok, okos szavazatok? Technológia, oktatás és politikai megosztottság a 2024-es amerikai elnökválasztási versenyben: diplomák, digitális-eszközök és a demokrácia mint a szavazás strukturális változói

“Smartphones, Smart Votes? Technology, Education, and Political Divides in the 2024 U.S. Presidential Race: Degrees, Devices, and Democracy as Structural Correlates of Voting”

DOBÓ RÓBERT

Főiskolai docens, Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem, Marketing és Üzleti Kommunikáció Kar, Fogyasztói Magatartás Tanszék

dobo.robert@uni-bge.hu

Hivatkozás

Dobó Róbert (2026), Okostelefonok, okos szavazatok? Technológia, oktatás és politikai megosztottság a 2024-es amerikai elnökválasztási versenyben: Diplomák, digitális-eszközök és a demokrácia mint a szavazás strukturális változói. In: Szalkai Zsuzsanna – Bíró-Szigeti Szilvia – Iványi Tamás – Kelemen-Erdős Anikó (szerk.): Tudományágak kaleidoszkópja – a marketing, mint transzdiszciplináris terület – Egyesület a Marketing Oktatásért és Kutatásért XXXI. Nemzetközi Konferenciájának Absztrakt- és Tanulmánykötete. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar: Budapest. ISBN 978-615-112-035-4, pp. 89–98. DOI: 10.62561/EMOK-2025-05

Absztrakt

A tanulmány alapfelvetése, hogy az amerikai szavazók kommunikációs és információgyűjtési szokásai hatással vannak a szavazási viselkedésükre. Ez egy releváns téma, mivel a növekvő polarizáció, a város-vidék közötti megosztottság, az oktatás, a jövedelem és a technológia szerepe alakíthatja a politikai attitűdöket. 2024-ben Donald John Trump, a Republikánus Párt jelöltje, másodszor is megnyerte a választásokat, ezzel a 47. elnökké válva, legyőzve a Demokrata Párt jelöltjét, Kamala Devi Harrist. A kutatás 3141 amerikai megyéről összegyűjtött demográfiai adatot vizsgál, és összehasonlítja azokat a Harris és Trump szavazatainak százalékos arányával, azonosítva a szavazási viselkedés mintázatait. Az adatok arra utalnak, hogy - legalábbis a legutóbbi választási ciklusokban - a magasabb iskolai végzettséggel, több digitális lehetőséggel rendelkező és magasabb háztartási jövedelemmel rendelkező megyék hajlamosabbak a demokrata irányultságra. A magasán képzett, városi és tehető/gazdag lakosság nagyobb valószínűséggel szavaz a demokrata jelöltekre, míg az alacsonyabb jövedelmű, kevésbé formálisan képzett és vidéki lakosság a republikánusok felé fordul. Ez az Egyesült Államokban a város-vidék közötti megosztottságra utal.

Kulcsszavak: Választások USA, választói magatartás, marketingkommunikáció, politikai marketing

Abstract

The study aims at proposing that communication and information gathering habits of US voters have an effect on their voting behaviour. It is a relevant topic, as increasing polarization, urban-rural divides, the role of education, income, and technology are all factors shaping political attitudes. In 2024 Donald John Trump of the Republican Party won the elections for the second time, thus becoming the 47th president, winning against candidate Kamala Devi Harris of the Democratic Party. The article looks at demographic data collected from 3141 US Counties, and compares them with the percentage of Harris and Trump votes, identifying patterns in voting behaviour. The data suggests that - at least in recent election cycles - counties with higher average education levels, wider digital possibilities and higher household incomes tend to lean more Democratic. Highly educated, urban, and affluent/wealthy populations are more likely to vote for Democratic candidates, while lower-income, less formally educated, and rural populations trend Republican. This indicates an urban-rural divide in the United States.

Keywords: US elections, voter behaviour, marketing communication, political marketing

1. Bevezetés

Néhány megfigyeléssel és feltételezéssel szükséges a tanulmányt felvezetni. Általánosságban azok a megyék, ahol magasabb az internetre csatlakoztatott eszközök aránya, jellemzően városiasabbak vagy elővárosibbak, fiatalabb a lakosság összetétele, sokszínűbbek az ott élő emberek és iskolázottabbak is lehetnek, míg ezzel szemben az alacsonyabb eszközpenetrációval rendelkező megyék esetén, azok vidékiesebbek, idősebbek az emberek, és kevésbé tehetősek. Korábbi tanulmányok kimutatták, hogy a szavazók nem csak személyes ideológiájuk szerint szegmentálhatóak, mivel ez a tényező csak egy a többi demográfiai között, amelyek befolyásolják szavazási viselkedésüket. Ilyen változó például: a jövedelem, vallás, iskolai végzettség, nem, életkor, személyiség, narratíva, kommunikációs csatorna preferencia, regionális különbségek stb. (Phillips, Reynolds & Reynolds, 2010; Dobó & Pintér, 2022; Honti, 2023; Pilecek, 2023; Kulachai, Lerdtomornsakul & Homaymyen, 2023). Ez nemcsak egy országban vagy régióban, hanem „nemzetközi” környezetben is kimutatható, mivel az adatok azt mutatják, hogy a jövedelem, a munkanélküliség és az általános negatív gazdasági trendek és eltolódások erősítik például az EU-ellenes hangulatot választások során (De Dominicis, Dijkstra és Pontarollo, 2020).

A tanulmány két kutatási kérdésre keres választ: 1) Hogyan korrelál az oktatás, a jövedelem és a technológiához való hozzáférés a politikai preferenciákkal? és 2) Lehetséges-e a megyéket csoportosítani e változók alapján?

A politikai marketing és marketingkommunikáció a választói döntések működésével kapcsolatban széleskörű elméletrendszerrel rendelkezik, melyekkel igyekszünk magyarázni az összefüggéseket és a társadalom működését. A tanulmány először a klasszikus magatartás és politikai marketing elméletek ismertetésével kezd, majd ezt helyezi később – a központi célkitűzésének megfelelően – a vizsgált faktorokhoz tartozó elméletek (urbanizáció, oktatás és kommunikáció) kontextusába. Ezt követi az adatok mélyelemzése és az eredmények és következtetések bemutatása.

2. „Klasszikus” magatartáselméletek

A *racióális választáson alapuló* politika – a klasszikus racionalitás felfogáshoz hasonlóan – azt feltételezi, hogy az egyének önérdekük alapján cselekszenek, hogy maximalizálják a személyes elégedettséget, vagy konkrét célokat érjenek el. Ebben az esetben a szavazás előnyeit hasonlítja össze a választó valamilyen optimális eredménnyel – kimenetellel - melyet a szavazás költségeivel tud szembeállítani (Dawns, 1957; Petracca, 2009).

A *szociális identitás elmélete* ezzel szemben a csoportos viselkedésre összpontosít, és arra a feltételezésre, hogy az emberek olyan szociokulturális csoportok tagjai, amelyekkel azonosulnak, például közös hiedelmek, ideológia, faji hovatartozás, vallás vagy hasonló szintű gazdasági státusz alapján. Az elmélet azt állítja, hogy a csoport hovatartozás a büszkeség jelentős forrásaként szolgál, és hozzájárul az egyén önbecsüléséhez (Tajfel & Turner, 1979; Tajfel, Billig & Bundy, 1971). A csoportok olyan társadalmi struktúrák (hasadékok), amelyeknek lehetnek közös érdekeik, így kollektív identitásuk is van, alulról felfelé nézve pedig értékeik és viselkedésük alakítja a választói beállítottságot (Lipset & Rokkan, 1967; Von Schoultz, 2017).

Illetve a *politikai szocializáció elmélete* mely szorosan kapcsolódik az identitáselmülethez, és az egyének környezetének bizonyos aspektusaira összpontosít, nevezetesen a legközelebbi társadalmi csoportokra, amelyekhez tartoznak. Ilyen lehet az egyén legszűkebb környezetre, amely szocializálta őket, beleértve a családot és a barátok komplex struktúráját. Ezek a szoros csoportok kiemelkedő szerepet játszanak az egyén fejlődésében, szavazási viselkedésében és alapvető hiedelem - érték – rendszerében. Ezek fogják cserébe meghatározni a politikai

tartalmak fogyasztásának a játékszabályait, így az érdekelt felektől érkező externáliákra (üzenetekre) való reagálás milyenségét is (Greenstein, 1966; Searing, 1986; Jennings, Stoker & Bowers, 2009).

Összefoglalva, a fenti elméletek mindegyikének megvannak a korlátai, de magyarázó erejükben érvényesek is, működésük és hatásmechanizmusuk a gyakorlatban bizonyított. A tanulmány központi kérdése viszont nem csak általánosságban a választói döntésre ható tényezők, hanem a kommunikációs szokások hatása, melybe beletartozik az is, hogy az iskolai végzettség, illetve a jövedelem befolyásolja-e az üzenet fogyasztási trendeket.

3. Kommunikáció, oktatás és ruralitás

Az *urbánus-rurális politikai megosztottság* szembevető a gyakorlatban, a 2016-os választási eredményeket vizsgálva, ahogy egy terület közeledik egy urbánus központhoz, úgy növekszik a Demokrata jelöltek támogatottsága az Egyesült Államokban (Wuthnow, 2018). Lipton (1977) sokat hivatkozott munkája foglalkozott komplexen a város-vidék kapcsolatával, mely során a „városi elfogultság” (urban bias) elméletét állította fel. Ennek gyakorlati hatását láthatjuk, hiszen a nagyobb városok súlyozott politikai befolyása növelheti a gazdasági egyenlőtlenségeket és elmélyítheti a különbségeket (Nie, Wang & Feng, 2024). A politikai és gazdasági hatalom a városokban koncentrálódik, így a városi elit uralja a politikaalkotást is. A kormányok jobban félnek a városi tüntetésektől, mint a vidéki elégedetlenségtől (mivel a városok a potenciális politikai elégedetlenség és nagyszabású tüntetések központjai), ez szisztematikus alulbefektetést okozhat a vidéki területeken (Dixon & McMichael, 2015). Az erőforrások politikai alkuk tárgyát képezik, melyeket elősegíthet a pártpolitikai és a bürokratikus paternalizmus, különösen akkor, ha a választók egy területen - kritikus iparágakon keresztül - nagyobb politikai befolyást érnek el. Továbbá az adatok azt sugallják, hogy a hatalmon lévő politikai pártot támogató rurális területek nagyobb haszonra tesznek szert (Wahl, 1998).

Az *oktatási polarizáció*, más néven „diploma szakadék” vagy „oktatási szakadék”, szintén fontos tényező a mintázatok elemzésekor. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők „polgárilag” aktívabbak, a magasán képzettek nagyobb valószínűséggel vesznek részt a politikában, mind a szavazáson megjelenve, kampányaktivitásban, érdekcsoportokban és más típusú érdekképviselői tevékenységekben jobban részt vesznek (Campbell, Converse, Miller & Stokes, 1960). Ez trendszerűen jelenhet meg, idővel a preferenciák változhatnak, viszont az iskolai végzettség hatása ugyanúgy érvényesül (Zingher, 2022; Grossmann & Hopkins, 2024). Az is megfigyelhető, ahogy új információ kerül be egy társadalmi rendszerbe, a magasabb társadalmi-gazdasági helyzetben lévők (iskolai végzettség is) emberek gyorsabban elsajátítják azt, ami szélesíti a tudásbeli hiányosságokat és különbségeket. Ezt nevezik tudásbeli hiányosság hipotézisnek – knowledge gap hypothesis (Tichenor, Donohue & Olien, 1970). Kutatások azt is mutatják, hogy a magasabb iskolai végzettségűek hajlamosabbak „baloldali” politikákat támogatni, míg a gazdasági és pénzügyi elit inkább „jobboldali” (Gethin, Martinez-Toledano & Piketty, 2022).

A *digitális szakadék* különbségeket okoz azok között, akik képesek használni, és akik nem a digitális és online lehetőségeket a közéletben való részvételhez (Norris, 2001). A technológia és a politikai szerepvállalás szintén egy széles körben kutatott terület. A szakirodalom következtetése, hogy az internethez és a digitális eszközökhöz való hozzáférés nemcsak a politikai ismeretekkel, hanem a részvétellel és az elkötelezettséggel is összefügg. Ez azt is mutatja, hogy a technológiában gazdag régiókban, általában magasabb a polgári szerepvállalás és a politikai liberalizmus is. (DiMaggio, Hargittai, Neuman & Robinson, 2001; DiMaggio & Hargittai, 2001; Stiakakis, Kariotellis & Vlachopoulou, 2010).

Amennyiben az oktatási szint és a médiafogyasztás kapcsolatát vizsgáljuk, úgy egyrészt a szelektív kitettséget (selective exposure) kell bemutatnunk, mely során azok az egyének, akiknek magasabb iskolai végzettségük van, több médiaforrás között képesek eligazodni és tudatosan választani. Ezzel egy időben viszont az oktatás nagyobb ideológiai „szelektivitást” is lehetővé tehet, tehát ez nem feltétlenül eredményez kiegyensúlyozott médiafogyasztást is. Másrészt a magasabban képzettek hajlamosabbak lehetnek politikai jellegű tartalmat keresni és tájékozódni, az egyéb szórakoztató műsorokkal szemben, bár ezt erősen befolyásolja a sok médiaválasztási lehetőséget kínáló környezet és az egyéni érdeklődés. (Stroud, 2011; Prior, 2007). Az is megfigyelhető, hogy habár az iskolázottabbak célzottabban keresnek politikai tartalmat – bár lehet, hogy szelektíven, illetve „kérdés-specifikus elkötelezettségük” van (issue specific engagement) – addig ez a kevésbé iskolázott személyeknél inkább véletlenszerűbb (Guo, Chen, & Lu, 2024; Feldman, Wojcieszak, Stroud & Bimber, 2018).

Ezen faktorok választói döntésre gyakorolt hatását együttesen is vizsgálhatjuk, és megpróbálhatjuk összefoglalni ezeket a sokszínű csoportokat „tipikus” tagjaik alapján, és úgy új mintákat azonosíthatunk (Gelman, Park, Shor & Cortina, 2010). Bár azt is fontos kiemelni, hogy területi egységeken belüli különbségek is felléphetnek, amelyek nem magyarázhatók egyszerűen a faji hovatartozással, vagy a demográfiai változók halmazával, amelyeket jellemzően egy-egy felmérésben a résztvevők korrekciójához használnak.

Szintetizálva az elméleti keretrendszert a következő megállapításokat tehetjük. Az irodalom alapján a városi és vidéki területek politikai megosztottsága szoros összefüggésben áll a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségekkel, melyeket a városok politikai dominanciája és a vidéki területek alulreprezentáltsága erősíthet. Az oktatás szintje meghatározó szerepet játszik a politikai részvételben és a médiafogyasztásban: a magasabban képzettek aktívabbak, gyorsabban sajátítják el az információkat, és hajlamosabbak ideológiailag szelektív médiát fogyasztani. A digitális hozzáférés egyenlőtlensége szintén hozzájárul a politikai részvétel és elkötelezettség területi és társadalmi különbségeihez. Ezek a tényezők együttesen formálják a választói döntéseket. Ez politikai marketing és kommunikációs szempontból azért érdekes, mivel a döntéshozók, a politikai szféra különböző oldalain, képesek lehetnek a demográfiai faktorok figyelembe vételével a politikai üzenetek hatékonyságát növelni.

4. Adatgyűjtés és metodológia

A demográfiai adatokat az Egyesült Államok Népszámlálási Hivatalának (Census, 2024), a Statsamerica (2024), az USDA (2024) Economic Research Service, az OpenIntro (2024), az Igazságügyi Statisztikai Hivatal (Bureau of Justice Statistics, 2024) és a Munkaügyi Statisztikai Hivatal (Bureau of Labor Statistics, 2024) adatbázisaiból gyűjtöttem össze. A táblákat és az adatokat a 3141 megye esetén, a rendelkezésre álló FIPS-kódjaik szerint sorolták fel, így lehetővé téve a különböző táblákból származó adatok összesítését, mely alkalmassá tette őket az összefüggések elemzésére. Az elnökválasztási eredményeket a megyékkel párosítottam az NPR (2024), a Politico (2024) és a Wall Street Journal (2024) választási megfigyelő oldalak felhasználásával. Ezeket első körben Microsoft Excel segítségével gyűjtöttem egy halmazba, a további statisztikai és mélyelemzést pedig IBM SPSS 24 szoftverével végeztem el. Általános leíró statisztikai, korrelációs, faktoranalízist és hierarchikus klaszteranalízist futtattam ward-módszerrel, ahol szükségesnek bizonyult az adatpontok standardizálásával. Az általános leíró statisztikák általános képet nyújtottak a teljes mintára vonatkoztatva, így az ettől való eltéréseket lehet vizsgálni egy-egy klaszter esetében. Nem csak a teljes heterogén minta átlagos eredményei alapján vagyunk képesek következtetéseket levonni, hanem az eltérések azonosítása és azok bemutatásán keresztül. A korrelációs vizsgálatok megmutatják, hogy van-e és ha igen milyen irányú mozgás a vizsgált faktorok és a választási eredmények között. Viszont mivel e tényezők kapcsolata eltérő erősséget mutat, így faktoranalízis segítségével

azonosítottam azokat, melyeknek elegendő a magyarázó erejük, így érdemes bevonni őket további klaszterelemzésbe (minél homogénebb csoportok kialakítása), és melyek lehetnek potenciálisan azok, amelyek alacsonyabb magyarázóerejük lévén, érdemes kihagyni a további elemzésekből, hiszen csak torzítják az eredményeket.

5. Elemzés és összefüggések

A következő faktorokat vizsgáltam: a 3141 megye háztartásainak hány százaléka rendelkezik: mobiltelefonnal, számítógéppel, okostelefonnal, a lakosság hány százalékanak nincs középiskolai végzettsége sem, illetve legalább BA/Bcs képzettsége, illetve a háztartások átlagos jövedelme. Ezeket az adatokat vettem össze a Harris és Trump-ra adott szavazatok százalékos megoszlásával.

A megyék között, minden faktor tekintetében nagy eltérések mutatkoznak, egyes esetekben akár három/négyszeres a különbség a minimum és maximum között, tehát a megyék esetében nagyon különböző mintázatokat találunk.

A Pearson féle korrelációs vizsgálat a faktorok között erős és szignifikáns (0,01 „**”) kapcsolatot mutat. Általánosan elmondható, hogy minél inkább rendelkezik egy háztartás valamelyikkel a digitális eszközök közül, annál inkább rendelkezik a többivel is, tehát a háztartás általánosságban annál inkább ellátottabb (lásd részletesen 1. táblázat).

1. táblázat
A változók és az elnökjelöltek korrelációs értékei

	Mobil	Szám.gép.	Okostel.	BCS	Középisk.	Jövedelem
Harris	,228**	,257**	,271**	,539**	-,146**	,352**
Trump	-,241**	-,274**	-,279**	-,546**	,162**	-,363**

Forrás: saját szerkesztés

A háztartás digitális eszközökkel való ellátottsága pozitív kapcsolatot mutat a magasabb iskolai végzettséggel és negatívát az alacsonyabbal. A „legalább BCS” pozitívet a mobiltelefon (0,655**), számítógép (0,744**) és okostelefon (0,598**) esetén, míg a „nincs középiskola sem” negatívát a mobillal (-0,599**), számítógéppel (-0,681**) és az okostelefonnal (-325**). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minél több a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya egy megyében, annál inkább jellemző, hogy a lakosság el van látva digitális eszközökkel, míg minél magasabb a középiskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya, ez az arányosság fordított, annál kevésbé ellátottak digitális eszközökkel. Feltételezhetjük, hogy ennek hatására a digitális eszközökkel jobban ellátottabb megyék több digitális (online) tartalmat fogyasztanak, és ott érik őket inkább politikai tartalmú üzenetek is, míg ellenkező esetben inkább hagyományos (offline) csatornákról tájékozódnak jobban a szavazók.

A jövedelem hasonló mintázatot mutat, minél magasabb a jövedelem annál inkább ellátott a megye lakossága digitális eszközökkel, mobiltelefon (0,709**), számítógép (0,745**) és okostelefon (0,678**). A jövedelem és az iskolai végzettség is kapcsolatot mutat, feltételezzük az iskolai végzettség hat a jövedelemre, minél magasabban képzett a személy, annál magasabb a jövedelme. Legalább Bcs esetén pozitív a kapcsolat (0,761**), nincs középiskolai végzettség sem esetén negatív (-0,455**).

Az elnökjelöltekre érkezett szavazatok esetén szokatlan eredményeket láthatunk. A korreláció meglepte, függetlenül attól, hogy pozitív vagy negatív önmagában nem szokatlan, ahogy az sem, hogy egyes faktorok az egyik jelölttel pozitív a másikkal negatív irányban mutatnak kapcsolatot. Viszont ebben az esetben az értékek váratlanok, lévén, hogy egymás tükörképei a

jelöltek, minden változó esetében nagyon hasonló értéket látunk (hibahatáron belüliek) csak ellentétes előjellel, mely az amerikai társadalom megosztottságára utal. Ez a megosztottság önmagában eddig is egy közismert és széles körben kommunikált kérdéskör volt, viszont a tanulmány új eredménye, ennek a szélsőséges jellegnek a statisztikai bemutatása. A digitális eszközök meglelte növeli Harris és csökkenti Trump támogatottságát. A jövedelem pozitívan hat Harris-re és negatívan Trump-ra, tehát minél magasabb egy megye átlagos jövedelme annál inkább Demokrata elkötelezettségű, minél alacsonyabb, annál inkább Republikánus. Az iskolai végzettség pedig a jövedelemhez hasonló mintázatot mutat.

Az elemzés KMO és Bartlett-tesztel folytatódott annak megállapítására, hogy az adatok alkalmasak-e faktoranalízisre. A KMO értéke 0,779, míg a szignifikancia alacsonyabb, mint 0,05; ez lehetővé teszi a további elemzést. A faktorelemzés mindegyik változó esetén 0,5-ös értéknél magasabbat mutat, a legmagasabb magyarázóereje a számítógépnek volt (0,882) a legalacsonyabb pedig a középiskolával sem rendelkezők arányának (0,625), pontosan ilyen eredményeket mutattak a korrelációs értékek is (erősség szempontjából). A faktorok variancia magyarázó ereje kielégítő, így alkalmasak hierarchikus klaszterelemzés elvégzésére. Az adatokat a compare means funkcióval nyertem ki, és a megyék akkor különböztethetők meg egymástól a legjobban, amennyiben 5 klasztert választunk (lásd részletesen 2. táblázat):

2. táblázat
A klaszterek átlagértékei

		Mobil	Szám.gép.	Okostel.	BCS	Középisk.	Jövedelem	Harris	Trump
Digitális elit	Mean	85,06	81,54	81,93	39,34	7,12	92027,96	46,55%	51,43%
	N	477	477	477	477	477	477	477	477
	Std. Deviation	4,85	5,65	4,30	10,62	2,86	23391,24	0,16	0,16
Mobilközpontú fogyasztók	Mean	75,40	68,49	76,01	21,59	15,23	70673,22	32,15%	66,21%
	N	554	554	554	554	554	554	554	554
	Std. Deviation	9,20	10,14	8,55	7,70	6,63	14978,61	0,17	0,17
Technológiai kihívók	Mean	76,75	73,87	70,07	26,91	8,19	70787,40	32,06%	66,30%
	N	510	510	510	510	510	510	510	510
	Std. Deviation	6,43	6,59	6,70	8,35	2,89	13383,35	0,15	0,15
Modernizálódó közösségek	Mean	77,26	71,78	72,55	22,34	8,97	69260,99	26,94%	71,51%
	N	907	907	907	907	907	907	907	907
	Std. Deviation	3,80	4,19	3,89	4,58	2,80	7361,33	0,10	0,10
Digitális peremvidék	Mean	65,13	58,42	65,33	15,44	16,16	55028,76	26,98%	71,99%
	N	686	686	686	686	686	686	686	686
	Std. Deviation	6,83	6,21	6,28	3,61	4,10	6835,72	0,15	0,15

Forrás: Saját szerkesztés

Digitális elit: Ez a klaszter képviseli a legmagasabb digitális eszközhasználatot: kiemelkedően magas mind a mobiltelefon, számítógép, mind az okostelefon használat aránya. A lakosság kimagasló jövedelemmel és magasabb felsőfokú végzettséggel rendelkezik, és alacsony a középiskolát sem végzettek aránya. Ezek feltételezhetően jellemzően nagyvárosi vagy városi központok, jól ellátott digitális infrastruktúrával és erős gazdasági háttérrel.

Mobilközpontú fogyasztók: A mobiltelefon- és okostelefon-használat magas, de a számítógép-használat szembetűnően alacsonyabb az előző csoportokhoz képest. Az iskolai végzettség közepes, viszont magasabb a középiskolát sem végzettek aránya, a jövedelem átlag körüli. Ez a csoport mobilplatformokra építő digitális szokásokkal rendelkezhet.

Modernizálódó közösségek: Ebben a csoportban magas, de nem kiemelkedő digitális eszközhasználat figyelhető meg: a számítógép- és okostelefon-használat magas, a mobiltelefoné szintén jó szinten van. A jövedelem átlag feletti, az iskolai végzettség közepesen magas, és alacsony a középiskolát sem végzettek aránya. Ez a klaszter leginkább városkörnyéki, stabil társadalmi rétegeket tükrözhet, akik jó digitális hozzáféréssel rendelkeznek.

Technológiai kihívók: Itt közepes szintű digitális eszközhasználat jellemző, különösen az okostelefon-használatban. A jövedelem átlagos vagy kissé alacsonyabb, az iskolai végzettség közepes, kevéssel magasabb a középiskolát sem végzettek aránya. Ez a csoport inkább peremvárosi, kisebb városokra és külterületekre jellemző, ahol a digitális eszközhasználat nem egyenletes.

Digitális peremvidék: Ez a klaszter mutatja a legalacsonyabb digitális eszközhasználatot: mind a mobiltelefon, mind a számítógép és az okostelefon használat alacsony. A lakosság alacsonyabb jövedelmű, és magasabb arányban nem rendelkeznek középiskolai végzettséggel. Ez a csoport vidékies, hátrányos helyzetű régiókat jelképezhet, ahol a digitális hozzáférés és az eszközhasználat korlátozott.

Amennyiben a klaszterek mellé rendezzük az elnökjelöltekre leadott szavazatok arányát (az SPSS compare means funkcióját használva), úgy azt láthatjuk, hogy ahogy a digitális technológia használat, jövedelem és iskolai végzettség változik, úgy változnak a szavazati arányok is. A legerősebb pozíciója Harris-nek a „Digitális elit” és a „Mobilközpontú fogyasztók” esetében van, míg Trump népszerűsége a „Digitális peremvidéken” illetve a „Modernizálódó közösségekben” a legnagyobb. Fontos kiemelni, hogy a „mobilközpontú” klaszter adatai nem teljesen illeszkednek bele a trendbe, a többi csoport adatai egységesebben változnak.

6. Eredmények és végkövetkeztetések

A választói részvételt és a döntéseket különböző nézőpontokból lehet vizsgálni. Ezek lehetnek a racionalitás és várakozások, a csoport dinamika és a szocializáció, de egyéb faktorok mint amilyen az urbánus-rurális ellentét (városi elfogultság – urban bias), a digitalizációs rés és az oktatási polarizáció vagy tudásbeli különbségek. Fontos kiemelni, hogy e tényezők együttes hatása is kimutatható, így a választó preferenciájára többféle komplex háttér folyamatok hatnak. A 3141 megye adatainak vizsgálatával, a következő végkövetkeztetéseket tehetjük:

A vizsgált faktorok (hány százaléka rendelkezik: mobiltelefonnal, számítógéppel, okostelefonnal, a lakosság hány százalékanak nincs középiskolai végzettsége sem, illetve legalább BA/Bcs képzettsége, illetve a háztartások átlagos jövedelme) szoros összefüggést mutatnak. A jövedelem és az iskolai végzettség pozitívan hathat a digitális eszközökkel való ellátottságra és az információkhoz való hozzáférésre, bár az irodalom kiemeli, hogy ez ideológiai alapú szelekcióval járhat, tehát ez nem jelent automatikusan kiegyensúlyozott tájékozódást is, az adatok alapján ezt a kapcsolatot nem tudjuk megerősíteni.

1) Hogyan korrelál az oktatás, a jövedelem és a technológiához való hozzáférés a politikai preferenciákkal?

Mindhárom tényező (a megye digitális ellátottsága, iskolai végzettségi megoszlása és jövedelemszintje) korrelál az elnökjelöltekre leadott szavazatok arányával. Az adatok azt mutatják, hogy a magasabb jövedelmű, magasabban képzett és infokommunikációs eszközökkel jobban ellátott megyék kedveznek a Demokrata jelöltnek, míg a szerényebb lehetőségekkel rendelkező rurális közösségek a Republikánus jelöltet preferálták.

2) Lehetséges-e a megyéket csoportosítani e változók alapján?

A korrelációs elemzés kapcsolatainak feltárása után, a faktoranalízis eredményei azt mutatták, hogy az adatok alkalmasak hierarchikus klaszterelemzésre, mely segítségével öt típusú megyét sikerült azonosítani: 1) „Digitális elit”, 2) „Mobilközpontú fogyasztók”, 3) „Modernizálódó közösségek”, 4) „Technológiai kihívók” és 5) „Digitális peremvidék”. Ahogy a technológiai ellátottság, jövedelem és iskolai végzettség csökken az adott megyében, úgy csökken Harris, és növekszik Trump népszerűsége.

Az eredmények a média és elemzők által már ismert adatok alapján nem „meglepőek”, hiszen a rurális-urbánus és az oktatási vagy jövedelmi ellentét is ismert, viszont ezek

összefüggései és kölcsönhatásai érdekes és új szempontból mutatják be, választási földrajzi értelemben, a szűkebb közösségekben (megyék) élők döntését befolyásoló komplex tényezőket. Az eredmények azt is bemutatták, hogy marketingkommunikációs értelemben a szemben álló felek nem képesek hatékonyan megszólítani egymás szavazótáborát, részben az eltérő csatornapolitika és fogyasztói preferencia miatt.

Felhasznált irodalom

- Bureau of Justice Statistics (2024) County-level Demographic Data, (online) Available from: <https://bjs.ojp.gov/library/publications/county-level-demographic-data> (Accessed: 2024.11.02)
- Bureau of Labor Statistics (2024) Local Area Unemployment Statistics, (online) Available from: <https://www.bls.gov/lau/> (Accessed: 2024.01.02)
- Campbell, A., Converse, P. E., Miller, W.E. and Stokes, D. E. (1960) The American Voter, John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1017/s000305540012235x>
- Census (2024) County Population by Characteristics: 2020-2023, (online) Available from: <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/popest/2020s-counties-detail.html> (Accessed: 2024.11.24)
- De Dominicis, L.; Dijkstra, L. and Pontarollo, N. (2020) THE URBAN-RURAL DIVIDE IN ANTI-EU VOTE: Social, demographic and economic factors affecting the vote for parties opposed to European integration, Working paper WP 05/2020, European Commission, (online) Available from: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/2020_05_discontent_en.pdf (Accessed: 2025.02.18.)
- DiMaggio, P., Hargittai, E., Neuman, W. R., and Robinson, J. P. (2001) Social Implications of the Internet. Annual Review of Sociology, 27, pp. 307–336. <http://www.jstor.org/stable/2678624>
- DiMaggio, P. and Hargittai, E. (2001) From the 'Digital Divide' to 'Digital Inequality': Studying Internet Use as Penetration Increases, Working Papers 47, Princeton University, School of Public and International Affairs, Center for Arts and Cultural Policy Studies. <https://doi.org/10.31235/osf.io/rhqm>
- Dixon, J. and McMichael, P. (2015). The urban bias revisited. In book: Health of People, Places and Planet: Reflections based on Tony McMichael's four decades of contribution to epidemiological understanding, pp.313-330. DOI: <https://doi.org/10.22459/hppp.07.2015>
- Dobó, R. and Pintér, T. (2022) A hagyományos demográfiai alapú választói klaszterezés alternatív megközelítése, Statisztikai Szemle, 100 (12). pp. 1149–1172. <https://doi.org/10.20311/stat2022.12.hu1149>
- Downs, A. (1957) An Economic Theory of Democracy, Harper & Row, USA, https://doi.org/10.1007/978-3-531-90400-9_27
- Feldman, L., Wojcieszak, M., Stroud, N. and Bimber, B. (2018) Explaining Media Choice: The Role of Issue-Specific Engagement in Predicting Interest-Based and Partisan Selectivity. Journal of Broadcasting & Electronic Media. Vol. 62. pp. 109-130. <https://doi.org/10.1080/08838151.2017.1375502>.
- Gelman, A., Park, D., Shor, B. and Cortina, J. (2010) Red State, Blue State, Rich State, Poor State: Why Americans Vote the Way They Do. Public Opinion Quarterly, Volume 73, Issue 1. pp. 221–223. <https://doi.org/10.1093/poq/nfp005>
- Gethin, A., Martinez-Toledano, C. and Piketty, T. (2022) Brahmin left versus merchant right: changing political cleavages in 21 western democracies, 1948–2020, The Quarterly Journal of Economics (2022), 1–48. <https://doi.org/10.1093/qje/qjab036>
- Greenstein, F. I. (1966) Children and Politics, American Political Science Review, Vol. 60, Issue 1. pp. 117 - 118. <https://doi.org/10.2307/1953815>

- Grossmann, M., and Hopkins, D. A. (2024) The Rise of the Diploma Divide in American Elections. In *Polarized by Degrees: How the Diploma Divide and the Culture War Transformed American Politics*. pp. 121–161. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009057141.004>
- Guo, J., Chen, H. T. and Lu, S. (2024) Better Informed or Stay Naïve? Revisiting Different Types of Selective Exposure and the Impact on Political Learning. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 68(3), pp. 377–398. <https://doi.org/10.1080/08838151.2024.2341031>
- Honti, T. (2024) Politikai termékek és választói klaszterek a 2022-es országgyűlési választáson. *Vezetéstudomány - Budapest Management Review*, 55 (1). pp. 39-51. <https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2024.01.04>
- Jennings, M. K. Stoker, L. and Bowers, J. (2009) Politics across Generations: Family Transmission Reexamined, *The Journal of Politics*, Vol. 71. No. 3. pp. 782-799. <https://doi.org/10.1017/s0022381609090719>
- Kulachai, W., Lerdtomornsakul, U., and Homyamyen, P. (2023). Factors Influencing Voting Decision: A Comprehensive Literature Review. *Social Sciences*, Vol. 12. Issue 9, No. 469. <https://doi.org/10.3390/socsci12090469>
- Lipset, S. M. and Rokkan, S. (1967) Cleavage structures, party systems, and voter alignments: an introduction. In Lipset, Seymour Martin; Rokkan, Stein (eds.). *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspectives*. The Free Press. pp. 1–64. https://doi.org/10.1007/978-3-531-90400-9_68
- Lipton, M. (1977) *Why Poor People Stay Poor: Urban Bias in World Development*, Harvard University Press, <https://doi.org/10.2307/3113246>
- Nie, C., Wang, H. and Feng, Y. (2024) Urban-biased policy, government intervention and urban-rural income gap: evidence from provincial government work reports in China, *Kybernetes*, Vol. 53 No. 11, pp. 4929-4947. <https://doi.org/10.1108/K-01-2023-0084>
- Norris, P. (2001) The Digital Divide. In *Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty, and the Internet Worldwide* (pp. 3–25). chapter, Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139164887>
- NPR (2024) Presidential Results, (online) Available from: <https://apps.npr.org/2024-election-results/> (Accessed: 2024.12.15)
- OpenIntro (2024) United States Counties, (online) Available from: https://www.openintro.org/data/?data=county_complete (Accessed: 2024.11.02)
- Petracca, M. P. (2009) The Rational Choice Approach to Politics: A Challenge to Democratic Theory. *The Review of Politics*, Vol. 53, Issue 2. pp. 289-319. <https://doi.org/10.1017/s0034670500014637>
- Pileček, R. (2023). Segmentation of Czech Voters: Diversity of the Decision-Making Processes. in *The 7th International Conference on Modern Research in Social Sciences*, <https://doi.org/10.33422/7th.icmrss.2023.06.100>.
- Phillips, J.M., Reynolds, T.J. and Reynolds, K. (2010), Decision-based voter segmentation: an application for campaign message development, *European Journal of Marketing*, Vol. 44 No. 3/4, pp. 310-330. <https://doi.org/10.1108/03090561011020444>
- Politico (2024) President, (online) Available from: <https://www.politico.com/2024-election/results/president/> (Accessed: 2024.12.15)
- Prior, M. (2007) From Low Choice to High Choice: The Impact of Cable Television and Internet on News Exposure, Political Knowledge, and Turnout. In *Post-Broadcast Democracy: How Media Choice Increases Inequality in Political Involvement and Polarizes Elections* (pp. 94–141). chapter 4, Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139878425>
- Searing, D. D. (1986) A Theory of Political Socialization: Institutional Support and Deradicalization in Britain. *British Journal of Political Science*, Vol. 16, No. 3, pp. 341-376. <https://doi.org/10.1017/s0007123400004440>

- Statsamerica (2024) USA Counties in Profile, (online) Available from: <https://www.statsamerica.org/uscp/> (Accessed: 2024.11.24)
- Stiakakis, E., Kariotellis, P. and Vlachopoulou, M. (2010) From the Digital Divide to Digital Inequality: A Secondary Research in the European Union. In: Sideridis, A.B., Patrikakis, C.Z. (eds) Next Generation Society. Technological and Legal Issues. e-Democracy 2009, vol 26. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-11631-5_4
- Stroud, N. J. (2011) Selective Exposure in Theory and in Practice', *Niche News: The Politics of News Choice*, Oxford Academic, Oxford University Press, pp. 14–40. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199755509.003.0002>
- Tajfel, H., and Turner, J. C. (1979). An Integrative Theory of Intergroup Conflict. In W. G. Austin, & S. Worchel (Eds.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* (pp. 33-47). Monterey, CA, <https://doi.org/10.1093/oso/9780199269464.003.0005>
- Tajfel, H., Billig, M. G., and Bundy, R. P. (1971). Social categorization and intergroup behavior. *European Journal of Social Psychology*, 1, 149–178. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420010202>
- Tichenor, P. J., Donohue, G. A., and Olien, C. N. (1970) Mass media flow and differential growth in knowledge. *Public Opinion Quarterly*, 34(2), 159–170. <https://doi.org/10.1086/267786>
- USDA (2024) County-level Data Sets - County-level Data Sets: Download Data, (online) Available from: <https://www.ers.usda.gov/data-products/county-level-data-sets/county-level-data-sets-download-data> (Accessed: 2024.11.24)
- Von Schoultz, A. (2017) Party Systems and Voter Alignments, In book: *Sage Handbook of Electoral Behaviour* (pp.30-55) Chapter: 3, Sage Publishers, <https://doi.org/10.4135/9781473957978.n3>
- Wahl, A. (1998) Positional power, party politics and social security in Mexico: is urban bias politically negotiable?, *International Journal of Sociology and Social Policy*, Vol. 18 No. 2/3/4, pp. 103-156. <https://doi.org/10.1108/01443339810788362>
- Wall Street Journal (2024) Presidential Election 2024: Live Results, (online) Available from: <https://www.wsj.com/election/2024/general/president> (Accessed: 2024.12.15)
- Wuthnow, R. (2018) *The Left Behind: Decline and Rage in Small-Town America*. Princeton University Press. pp. 1-12. <https://doi.org/10.2307/j.ctvc773q2>
- Zingher, J. N. (2022) TRENDS: Diploma divide: Educational attainment and the realignment of the American electorate. *Political Research Quarterly*, 75(2), pp. 263-277. <https://doi.org/10.1177/10659129221079862>